

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBOL Szombaton 29. Septemb. 1787.

Hadi - Környülállások.

A' szemmel látható szüntelenül való hadi-készüle-
tek olly nagyok mindenfelől Európának 4 sze-
geleteiben, sőt Európán kívül-is, mellyhez hasonlóról még a' pápa-szemen néző Politikusok sem emlé-
keznek: már tüz vettetett fok helyeken a' meg-foj-
tatott tüzi por alá, tsak edgy szörzál köze a' min-
den szempillantásban meg-eshető erőszakos fel-lobba-
násnak. — A' mi F. Monárkhánk, ki a' múlt Szere-
dán, a' már tudva lévő házasulandó Hertzeg és Her-
tzeg. Afzfzony lakadalmi pompájokra Laxenburgba me-
ne, ugyan ezen napon a' Magyar Testörző Tiszt Urak-
nak, kik a' már tudva lévő Hadi-fergek mellett a'
Márs tüzi próba piatfzára önként ki-szállani készek

valának, a' maga Istálojából edgy edgy derék szürke Paripát ajándékoza, és a' Lovas-fergekhez menőknek 200 n. forintokat, a' gyalog-fergekhez menőknek pedig 150-ent azonkívül, hogy ki-ki a' maga Gárda nyergét és fényes nyereg-szerszámát-is el-viheti magának; kik már minden órán indulnak-is a' magok megnevezett fergekhez. — A' Lengyel Testörzök között némellyek, minekutánna meg-tudták volna, hogy csak előbbeni rangjokkal fognának Regementekhez menni, a' F. Monárkhához menének, és azt mondák, hogy nekik károk volna, csak azon Rangban Regementekhez menni; Mivel a' *Kuriri* hivatalban többet nyerének, mint azon előbbi rangban maradván a' Regementnél: jól van, felel azeknek a' Monárkha, itthon maradhatnak, ha tetszik; de *Kurirok* többé nem lesznek: a' honnan más nap ezek helyett más *Kurirokat*-is nevezének. — Edgy Lengyel Testörzö, nem várhatván a' jelen-lévő háborút, Tiszt-pajtása ellen kardot rántván, minekutánna azt alkalmasint meg-sebesítette, már most meleg helyt ülve várja a' hadi-törvény ítéletét. — Hogy a' mi F. Monárkhánk a' Török ellen a' Muzka mellett állani tökéllétesen meg-határozta legyen magát abban senki sem kételkedik; a' honnan az újjonon szedett katonákat minden nap számoson hordják Bétsbe; öltöztetik, fegyverkeztetik, és tanítják. Ezen katona szedés fokkal keményebb a' jelenvaló időben, mint volt valaha; mert a' F. Ts. és Királyi örökös Birodalmakban igen nagy fokaságú újj katonákat gyűjtenek-öszve. — A' F. Ts. és Királyi Udvar körül az *Inválidus* Tisztek fognak az alatt szolgálatot tenni, a' Városon lévő vígyázó helyeket pedig a' Bétsi Polgárság fogja őrzeni, és az őrző helyek, a' hadi-népnek kevés volta miatt már is fok helyeken őrző nélkül vagynak. — Azon ké-

születekből, mellyek most a' 2 frigyes Tsászári Udvarok körül esnek, a' Töröknek egész Európából való ki-hajtatásáról gondolkozhatunk. Tsak Austriának és Morvának 30 ezer újj katonát kelletik állítani, az egész Birodalmaknak pedig 180 ezeret. A' kenyér-sütő legényeket Táborostól fzedik és költöztetik le-felé. 300 kézi orvosokat rendeltének a' Tábor mellé. Noha alsó Magyar Ország mindenféle tűzi eszközökkel, ágyúkkal bőven meg-vala rakva, még-is szüntelen viszik a' véghetetlen ágyut és más hadi-készületeket, és egész Austriában a' hajósok mind fel-írattattanak; sőt azt-is beszélik és közönséges levelekben-is olvassuk, hogy a' F. Tsászár maga-is a' hadban lenni és személy szerént vezérelni meg-határozott szándékkal vagyon. 15 Generál-Máajorok tétetnek a' F. Ts. Tábornál, és mind azok az örög Hadi-tisztek, kik 1738-ban a' Török háborúban jelenvöltanak fel-kerestetnek, és ha nem erőtlen fegyverekkel, fokát próbált eszekkel szolgálatot tésznek. — Egy szóval minden környülállások azt mutatják, hogy még az iden Belgrád Várának meg-szállásához fogunk, tsak a' Muszka Országban küldött *Kurir* váratik, ki a' F. Monárkhának *Pétervárába* küldött szándékára feleletett hoz. A' mi minden részre élesen látó Politikusaink tökéletesen hiszik, hogy ha addig hirtelen keményen fogjuk a' dolgot, míg még a' Török nagyobb erőt nem szállitt Belgrád Várának óltalmára, hamar készen leszünk vele. — Ezekben a' napokban a' véghetetlen tűzi fegyvereken kívül 10 ezer szél-puskák küldetének-le *Pétervárodra*, mellyek a' Horváth Katonák között osztatnak-el, és a' mellyekkel mint a' tűzi fegyverrel olly sebessen és hathatóson lehet löni. — Minden rendeletlenségeknék el-távoztatására, a' napokban, edgy felséges rendelés által a' tétetett közönségessé, hogy edgy Hadi-tiszt-is, a' maga fő Tiszt-

jének engedelmé nélkül csak edgy forintot-is költsön
 nem vehet. — A' Brűszszelből jött Levelek erősítik,
 hogy Belgiumban valóságos és közönséges párt-utés
 légyen, és Generál *Murray*, a' mostani idő-fzerént
 való Fő-Kormányozó a' leg-keményebb közbenjáró
 eszközök körül forgalodik. Az ottan lévő F. Ts. Re-
 gementek az erőizakra parantsolatot vettének, és ne-
 vezetes mozgálokat tésznek: erről minden órán bő-
 vebben. A' Lengyelek bizonyoson a' Muszka mel-
 lett a' Török ellen fognak fegyvert. — A' Törökök
 a' Duna mellett lévő *Galatz* nevű várost egészfzen
 fel-égették, és Jassiból az új Vajdának *Ipsilantynak*
 feleségét más 13 fő Boér aszszonyokkal edgyütt Kon-
 stántzinápolyba küldették. Bukovinába már 300 Tö-
 rökök bé-ütötenek vala prédára; de minekutánna meg-
 tudták, hogy a' Róm. Császár' földjén vagynak visz-
 fza-tértenek, a' honnan már most a' határ-széleken
 mind a' tzégért, mind a' 2 fejű faszat ki-raktak. —
 A' Kotzimi Bassa a' Kamineki Lengyel Koméndánsnak
 meg-izente, hogy az-is tzégéreket rakassan a' határ-
 szélekre, hogy tudhassák a' prédára ütő Törökök, hól
 pusztíthatnak. A' Muszka már olyan 3 Táborral ál-
 lott-ki a' Török ellen, melly ala t reng a' Török vért
 szomjúhozó föld. — A' Lengyelek 60 ezer n'pet
 indítottanak *Káminik* Vára felé, és éjjel nappal a'
 véghetetlen hadi-erőnek oda-való takaríttásában fogla-
 latoskodnak, mivel a' Lengyeleknek csak ezen edgy
 magokat óltalmazó várok vagyon a' Török ellen. 20
 ezer igen jól tanított Lengyelek a' határ-szélekre me-
 nő úban vagynak, hól, a' mondatik, hogy a' Musz-
 ka Táborral edgyesülni fognak. — A' mi Bétsben mű-
 latozó Kereskedő Rátzaink azt beszélik, hogy ök
 Levelet vettének Konstántzinápolyból, mellyfzerént
 azon nevezetes Tatór-Khánnak, ki Krimiát olly könnyen

nyen által engedte vala a' Muszkának, Konstantzinápolyban mindeneknek szemek láttokra feje vétetett. Ezen Kham nem-is érdemelte, hogy feje légyen, ha ő ezen környülállásokban olyan helyeken mulatozott, hól az ő fejére szert tehettek. — A' török köntösben lappangó Frantzia tisztek magok-is meg-szeppen-tenek, midön már most a' száz ezerenként fegyvert fogott durva néppel, a' hadi tudományoknak taníttságban semmire sem mehetnek, azok pedig, kik bé-kellégnek idejen tanítottanak igen keveslen vagynak. — Azt írja edgy író: *ugyan leszsz már pénz Magyar Országban!* jól van; de a' gabona már-is olyan drága, hogy ha tsak 100 ezer kenyér örlövel több mégyen-is az Országba, nem fog meg-keményedni a' kenyér az asztal-fiában. — Még most semmi bizonyost nem tudunk, elég az, hogy a' Politikusok egerakva büdösköves és felétramos fákjakkal, — mindenek tsak azt nézik, hól lobban-fel leg-előbb. Adjon a' kegyelmes Isten edgy arannyat eső záport, hogy ezen veszedelemmel viselős fellegeket szerentséfen el-üzhesük. — A' Bukovinai fő igazgató Vezérnek Her-tzeg Koburnak edgy-másután kétszer mene a' napokban sebes-postája az Udvertól, melly, kétség-kivül nagy dologról lészzen, mivel titokban tartatik, és nagy sebességgel éjzszakának idején indúlt. —

Elegyes Tudósítások.

Harlemből írják 8. Sept. Ama nevezetes Prédikátor Huggeus, a' múlt Szombaton a' párt-ütő Polgárok Táborában a' Sz. Dávid 20. 'Sóltárának 10 Verséről prédikálván, a' Bibliát edgy maga mellett lévő Dobra tette, és a' Tábornak mind a' két szárnyáról ágyúval adának jelt a' prédikátzióra. Midön ezt edgy békefiég prédikálására éppen oda szándékozó Prusz-szus

szus hadi-tiszt edgy valakitől meg-hallotta volna, azt mondá: a' háborúban nagyon *desperata causa* szokott a' lenni, a' mellyet az imádság támogat.

Nagy szeme nagyon a' Poblíkumnak edgy nem fokára lejendő Római Király vállasztására, és ennek alkalmazhatóságával edgy újj Vállasztó Papi-fejedelemségnek-is ki-tsinálására, mellyek a' mi F. Udvarunknak mind kívánsága szerezént mondatnak történendőknek lenni. Azt-is bizonyosnak írják, hogy a' mi és a' Baváriai Palatinátusi Státus határfzélei között edgy kis barátságos igazítás fog-lenni, mellyszerezént az utolsó bizonyos jussától el-fog állani; mellynek el-igazítására már bizonyos személlyek is vólnának ki-rendeltetve mind a' két részről.

Ezen hónapnak 8-dikán írják Berlinből: Minémű szorgalmazatossággal kívánnya a' Király a' maga még kevellet próbált ifjú Hadi-tiszttyeit valamelly ellenség várának meg-szállására, ostromlására; vagy a' magájának általmazására taníttani. Itten bizonyos várformát építtének ezen próbára; edgy része a' népnek azt általmazta, a' más ostrommal ment ellene; ezen hónapnak 15-dikéjig szüntelen ezen próbában foglalatokodtanak; mellyből ki-tetfzik, hogy a' Pruszizus Katonák-is vagy várat venni az ellenségtől, vagy azt attól általmazni készíttetnek. — Közönséges Levelekből olvassuk, hogy a' Persák a' Töröknek segítségül 400 ezer népet ígértének.

Azok a' Frantzia Apátzák, kik a' F. Tsászárnak fokba kerültemek vala, míg Frantzia Országból Gallitziába hozottattanak vala, olly kegyelmes Tsászári végezést vevének ezen hónapnak 6-dikán, hogy a' merre tetfzenék arra mehetnének, mivel a' Bukovínai levegő-ég nem éppen kedvek-szerént való vólna; azomban a' Leánykák tanítáfokra más Apátzák

rendelteknek. — A' Szemlini Kontumátzió fel-nyíttatott, és minden tisztító időnek ki-állása nélkül járhatnak a' kiknek tetszik. — A' Pétervárad határ-szélén fekvő és lakó Regiment ezen hónapnak 15-dikén öfve-gyült Mitrovitznál és Táborba szállott, és várják Gen. *Mitrovszkit* és Gen. *Brentánót*. — A. Belgiumban, a' Brüsszelből ezen hónapnak 14-dikén jött tudósítás szerént, már az ott lévő F. Ts. és Királyi sereg, mellyek eddig a' mezőken Táborba szállva valának, a' Városokba és tartományokba szállítottának, melly seregeknek el-osztásokat nem szükség, hogy ide iktassuk. Minden Regimentnek magával vagynak ágyui és más egész hadi-készületei; minden Ágyúhoz 50 töltést adtanak vala ki, felét gollyobissal, felét kartáttsal. A' katonáknak a' 60 töltés mellé még 20-at osztattanak, és így mindeniknek 80 töltés van táskájában. Már ezen hónapnak elején Generál *Murray* a' mostani Fő-Kormányozó kétszer 24 óra alá szorította vala a' Státusoknak magok meghatározásokat, hogy ha az alatt magokat a' *Kokardúnak* (part-utó bok étának le-tételére meg-nem határoznak, ő le-perfeltetné mindeniknek kalapjából 's t. itt rövid órán újj hírt hallunk. — Ugy tapasztalják némelleyek, hogy a' Frantzia, Amérikát-is részeltetni kívánván az ajtó előtt füstelgő Európai tűzben, az Anglus, Spanyól és némelley Amérikai nemzetek között akar vizet zavarni, hogy ellene és a' Hollándusok ellen keveslebb ereje lehessen; de a' mint mondatik előre látott a' nyíl; azért nem leszen sérelmes.

Meg-Jegyzések.

A' napokban Bétsben edgy valaki bizonyos Leány-afszonykáknál (ezek azok, kik Leányok-is, Afszonyok-is) fordúlván-meg, el-vész csak hirtelen a'
Repe-

Repetir-arany-óra ; a' Legény , kinek 50 aranyokban áll vala ezen óra , matoztatni kezdi a' Leányokat ; de midön fohólt nem találják , hirtelen tsak ütni kezd az óra ; másut-is kezdik keresni , 's ollyon rejtek helyen találák-meg , hól a' szemérmies ember nem-is bátorzkodnék efféjét keresni.

Angliában edgy nevezetes Tolvaj meg-menekezik kétszer a' haláltól ; de harmadszor ítélet megy fejére , hogy fel-akasztassék. Midön tehát ez éppen az élet utolsó lajtorja fogán alván , már a' kötél a' nyakában vólna , mondja a' Hohér : ezek a' te kezeid nagyon teli töltették vala a' 'sákot ; alkalmasint veszem eszre , felel a' Tolvaj ; mert ugyan közél akarad kötni a' szájához.

Edgy Betsi lakos nem régiben azt hirdetteti-ki a' Betsi német Újságban , hogy olly mesterséget tudna , mellyszerént a' barna ábrázatot fejeire tfinálná. Mihelyt ezt edgy bizonyos idevaló Uraságnak Szeretsenye meg-hallá , leg-ottan ezen emberhez szalada , 's kényszeríté , hogy ötöt fejeirittené meg. Ekkor nyitya-fel ezen fokot ígért Mester a' szemét , és edgy kitötést tfinál a' szeretsennel. Ekkor mond a' szeretsen : gyözte ! nem tudsz te annyit , mint az én afzszonyom szoba-leánya , ki az én afzszonyomat minden nap edgy óra alatt 2 színre tudja változtatni : előbb úgy megtudja fejeiríteni , hogy azt gondolnád pallérozott alabástrom az ortzája ; olly szép veres színre festi annak-utánna , hogy szinte vér tseppen az ortzájából. Tartsd-meg azt gyözte ! a' fekete szín szintén olly szép , mint a' feje ; tsak hogy itt Bétsbe inkább módiban van a' feje , mint a' fekete. Ezzel mene-el a' Fejeirittötől a' szeretsen.